

ZAMAN YÖNETİM BECERİLERİNİN AKADEMİK BAŞARI İLE İLİŞKİ

THE RELATIONSHIP BETWEEN TIME MANAGEMENT SKILLS AND ACADEMIC SUCCESS

Müslüme AKYÜZ¹ – Feride TAŞKIN YILMAZ² – Kadriye ALDEMİR³

Öz

Araştırma, zaman yönetimi becerilerinin akademik başarı ile ilişkisini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Tanımlayıcı ve ilişkisel olarak gerçekleştirilen çalışmaya, bir üniversitenin Hemşirelik bölümünde öğrenim gören ve çalışmaya katılmayı kabul eden 562 öğrenci dahil edilmiştir. Öğrencilerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin orta derecede olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik başarı not ortalaması ile Britton ve Glynn (1986) ait Zaman Yönetimi Envanteri'nin zaman planlaması ve zaman harcattırıcılar alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmazken; akademik başarı not ortalaması yüksek olan öğrencilerin zaman yönetimi uygulamalarının daha iyi olduğu, zamanlarını iyi yönettikleri ve planlamalarında uzun zaman aralığını gözettikleri tespit edilmiştir. Ayrıca çalışmada zaman yönetimi genel ve zaman tutumları alt boyut değişkenlerinin akademik başarı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu belirlenmiştir. Sonuçlar araştırmanın temel amacına uygun olarak hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin akademik başarıyı önemli derecede etkilediği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Zaman yönetimi, akademik başarı, öğrenci.

Abstract

The aim of this study was to determine the relationship between time management skills and academic success. 562 students studying at the Nursing department of a university who agreed to participate in the study were included in the sample of this descriptive study. The students were found to have moderate level time management skills. While no significant difference could be found between the academic success grade averages of the students and the mean time planning and time consumers sub dimension scores of the Time Management Inventory; the time management applications of the students with an academic success grade average higher were found to be better, and these students were found to manage their time better and plan for longer time ranges. In the regression analysis performed, the variables of time management general score and time attitudes sub dimension score were found to be significant predictors of academic success. The time management skills of nursing students were found to be on a moderate level with time management affecting academic success on an important level.

Keywords: Time management, academic success, student.

¹Cumhuriyet Üniversitesi, Şişehri Sağlık Sağlık Yüksekokulu, muslumeakyuz@hotmail.com,
Orcid: 0000-0002-0922-6191

²Cumhuriyet Üniversitesi, Şişehri Sağlık Sağlık Yüksekokulu, feride_taskin@hotmail.com,
Orcid: 0000-0003-0568-5902

³Cumhuriyet Üniversitesi, Şişehri Sağlık Sağlık Yüksekokulu, kadriyealdemir86@hotmail.com,
Orcid: 0000-0002-7447-3148

1. GİRİŞ

Dünyada nadir bulunan kaynakların başında gelen, doğru kullanıldığında insanlar için pek çok fayda sağlayabilecek satın alınamayan, biriktirilemeyen, ödünç alınamayan, çalınamayan, değiştirilemeyen (Akçınar, 2014), ikame edilemeyen, geri döndürülemeyen, tekrarlanamayan ve başka bir döneme aktarılamayan zaman (Wagner, Schober ve Spiel 2008; Andıç, 2009; Gürbüz ve Aydın, 2012), zaman kavramı, “bir iş veya oluşun içinden geçtiği, geçeceği ya da geçmekte olduğu süreç” (Türk Dil Kurumu (TDK) Büyük Türkçe Sözlük) şeklinde tanımlanmıştır. Tüm insanlara eşit olarak sunulan, ancak herkesin aynı şekilde kullanmadığı, kimilerinin hoyratça tükettiği, geri dönüşü olmayan zaman (Adair ve Adair, 1994; Sabuncuoğlu, Paşa ve Kaymaz 2010) insanlar için hayati önem taşımaktadır (Wagner vd. 2008; Andıç, 2009; Gürbüz ve Aydın, 2012). Paha biçilemez bir kaynak olan zaman belirli bir döngü içerisinde insanların iyi ya da kötü kullanımına bakmaksızın geçip gitmektedir. Bu nedenle yapılması gereken şey akıp giden zamanı en iyi şekilde yönetebilmektir (Scoot, 1997).

Amaçlara ve hedeflere ulaşmada önemli bir kaynak olan zamanı etkili ve verimli kullanma çabası olarak tanımlanan zaman yönetimi, sadece yürütülen faaliyetlerin organize edilmesi ya da planlanması değildir. Daha önemli olan nokta bireyin kendi kendini kontrol etmesi demektir (Vatan ve Özsoy, 2002). Zamanı etkin yönetmek, az zamana çok iş sığdırmak olmayıp işlerin belli bir zaman diliminde etkin bir şekilde yönetilmesidir (Tutar, Altınöz, Başpınar, Erdönmez ve Tengilimoğlu, 2015). Etkin kullanıldığında insan hayatı için doğrudan pek çok katkı sunabilecek olan zaman yönetimi kavramı, bireysel anlamda kariyeri daha iyi planlama ve geleceğe hazırlanma, daha fazla öğrenme, yeni gelişmeleri takip etme, sosyal hayat için daha fazla zaman ayırma, yeni fikirler yaratmak için fırsat sağlamaktadır (Sayan, 2005; Gürbüz ve Aydın, 2012). Kavram, günümüzde üzerinde en fazla çalışma yapılan konular arasında yer almaktadır (Tektaş ve Tektaş, 2010; Mirzaei, Oskouie, ve Rafii, 2012) .

Zaman yönetimi kavramı ilk defa 1950’li ve 1960’lı yıllarda araştırılmaya başlanmış ve özellikle son 20 yıl içinde de odak noktası haline gelmiştir. Zaman yönetimi ile ilgili yapılan ilk çalışmalarda çalışma ve okul hayatı açısından değerlendirmeler yapılarak zamanın etkin kullanılması ile ilgili çeşitli yöntemler ileri sürülmüştür. İlerleyen dönemlerde zaman yönetimi kavramı birçok araştırmacının dikkatini çekmiş ve zamanı etkin kullanmanın başarı için anahtar kavramlardan biri olduğu saptanmıştır (Gürbüz ve Aydın, 2012; Türe, 2013).

Zaman yönetimi, çalışma hayatı, sosyal hayat ve günlük hayat içerisindeki tüm zaman dilimlerini kapsayan ve bu zaman dilimindeki tüm etkinliklerin ahenkli bir şekilde yürütülmesi için zamanın planlanmasıdır (Özgen, 2000). Dolayısıyla zamanın doğru bir şekilde kullanılması ve yönetimi bireyler açısından önemli bir olgudur. Zamanın etkili kullanımı insan hayatının katma değerini artıran unsurlardan biridir (Gümüştül, 2013). Bununla birlikte, bireylerin hayatının her alanında yürüttüğü etkinliklerin verimsiz olmasının temelinde de zamanı etkin şekilde yönetemedikleri görüşü yaygın bir kanıdır. Zaman yönetimi konusunda pasif ve verimsiz olan bireylerin direk olmasa da dolaylı olarak bireysel ve akademik başarı durumlarının olumsuz yönde etkileneceği, çalışma hayatında kaos ve karmaşa yaşayabileceği, sosyal hayatına yeterince zaman ayıramayacağı ve bireylerin yaşam tatmin düzeyinde azalması olabileceği gibi pek çok olumsuz çıktı yapılan araştırmalar ile ortaya koyulmuştur (Eldeleklioğlu, 2008; Tanrıoğen ve İşcan, 2009; Kaya, Kaya, Palloş ve Küçük, 2012)

1.1. Zaman Tuzakları

Zaman yönetiminin doğru bir şekilde uygulaması sadece zamanın etkin şekilde nasıl kullanılacağına bilinmesi ile açıklanamaz. Buna ek olarak insanların ne gibi sorunlarla karşılaşılacağı ve bu sorunların nedenlerinin de bilinmesi gerekmektedir. “Bireylerin zaman

yönetimini etkileyen, işlerini yapmasını engelleyen ve vaktini çalan her türlü faaliyetler” şeklinde tanımlanan zaman tuzakları (Silahtaroglu, 2004) zamanın etkin ve verimli kullanılmasının önündeki en büyük engellerdir (Kocabaş ve Erdem, 2003). Zaman tuzaklarının farkında olmak, nedenlerinin belirlenmesi ve bu tuzaklara neden olan unsurlar için gerekli olan önlemlerin alınması bireylerin zaman yönetimini doğru bir şekilde kullanmasına olanak sağlayacaktır.

Zaman tuzakları, bireyin kendisinden, işinden veya yönetimden kaynaklanan unsurlar olmak üzere üç farklı grupta ele alınabilir (Mangan, Cometa ve Friesen, 1994; Sullivan ve Decker, 2009; Sabuncuoğlu vd. 2010).

Bireyin kendinden kaynaklanan zaman tuzakları: Kendini yönetememe, disiplin eksikliği, bireysel amaçların belirlenmemiş olması, aşırı sosyal ilişkiler, kararsızlık gibi temelde bireyin kişisel özelliklerinden ortaya çıkan zaman harcılarıdır.

İşten kaynaklanan zaman tuzakları: Uzun telefon görüşmeleri, sağlıksız çalışma ortamı, bürokrasi gibi yapılan işin niteliğine bağlı olarak oluşan zaman harcılarıdır.

Yönetimden kaynaklanan zaman tuzakları: Gereksiz toplantılar, yönetsel hedeflerin belirlenmemesi, merkezi yönetim anlayışı, yetki devrinden kaçınma gibi nedenlerle ortaya çıkan zaman harcılarıdır.

Zaman tuzaklarını en aza indirebilmek için yürütülecek faaliyetlerin öncelik sırasına planlanması ve uygulanması gerekmektedir. Yürütülecek faaliyetlerin önceliği ise doğuracağı sonuçlar ile doğru orantılıdır. Eğer yapılacak faaliyet benimsenen ilkelere, belirlenen amaçlara ilişkin sonuçlara götürüyorsa o faaliyetin önem derecesi artmaktadır. Bunun yanında acil durumlar ya da kaos durumlarında doğal olarak yürütülecek faaliyetlerin önem derecesi değişmektedir (Scoot, 1997; Cüceloğlu, 1999).

1.2. Araştırmanın Önemi

“Amaçlara ulaşmak için gerekli olan zamanın verimli bir şekilde kullanılmasıdır. Zaman yönetimi zamanı değil zaman içinde kişinin kendi aktivitelerini yönetmesi” (Bayramlı, 2009) şeklinde tanımlanan zaman yönetimi kavramı ikamesi mümkün olmayan zamanın etkili ve verimli şekilde kullanılmasının yanında kısa bir zaman diliminde çok iş yapmak değil, belirli bir zaman diliminde yapılması gereken işlerin doğru bir şekilde yapılmasıdır. Bir başka ifade ile doğru işi doğru zamanda yapabilmektir Zaman yönetiminin bir diğer amacı ise “zaman tuzakları” olarak adlandırılan (Tutar vd. 2015); kararsızlık (Can, Azizoğlu, ve Aydın, 2015), önceliklerini belirleyememek, ertelemek, bireysel hedeflerin belirsizliği, öz disiplin yokluğu: hayır diyememek, aşırı sosyallik, stres, plansızlık, iletişim araçlarının yanlış kullanımı (Tutar vd. 2015) gibi zaman kayıplarına neden olan sorunların belirlenmesi ve bu kayba neden olan durumlar için gerekli önlemlerin alınmasıdır. İnsan hayatının şekillenmesindeki en önemli dönemlerden olan üniversite eğitimi döneminde de zamanın etkin yönetimi oldukça önemlidir. Bu dönemde etkin zaman kullanımı bilincinin oluşması öğrencilerin amaçlarına ulaşmasında önemli bir yer tutmakta ve zamanını etkin kullanma insiyatifi öğrencinin elinde bulunmaktadır. Zamanını doğru şekilde yönetip planlayan öğrencilerin hem akademik başarısının hem de hayatının diğer alanlarında başarıyı yakalama şansı artmaktadır. Ancak çalışma zamanlarını planlamadan, zaman gerektiren öğrenmeleri kısa sürede gerçekleştirmeye çalışan öğrencilerin akademik başarısının istenilen düzeyde olması mümkün değildir. Bu nedenle üniversite hayatının çalışma hayatı için bir basamak olduğu düşünülürse hayatının kalan dönemlerinde de başarıya ulaşmak isteyen öğrencilerin zamanını etkin şekilde kullanması gereklidir (Akatay ve Yelkikalan, 2008; İşcan, 2008; Özer, 2010). Buradan hareketle bu araştırmanın temel amacı da, bir üniversitenin hemşirelik programında eğitim gören hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin (kendi

aktivitelerini yönetebilmesi, zaman kayıplarına neden olan zaman tuzaklarını engelleyebilmek vs.) araştırılması, zamanlarını etkili bir şekilde kullanıp kullanmadıklarının belirlenmesi ve zaman yönetim becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemektir.

Araştırma sonuçları zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişkinin tespit edilerek öğrencilerin zamanlarını yönetme konusunda daha etkili yönlendirilmesine yardımcı olacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmada tanımlayıcı ve ilişki arayıcı tasarım modeli kullanılmıştır. Tanımlayıcı tasarımlar, ilgilenilen konu hakkında çok az şey bilindiği zaman yeni bilgi sağlamak, incelenen konunun anlamını ortaya koymak amacıyla yapılırken; ilişki arayıcı tasarımlar değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamak, tanımlamak ya da incelemek için kullanılır (Nahcivan, 2017).

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2018-2019 akademik yılı bahar dönemi arasında bir kamu üniversitesinin hemşirelik bölümüne kayıtlı olan 634 öğrenci oluşturmuştur. Örneklem seçimine gidilmeden evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Bu bağlamda araştırmanın yapıldığı tarihlerde ders devamsızlığı bulunmayan, çalışmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama formlarını eksiksiz dolduran 562 öğrenci çalışmaya dahil edilmiştir.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veriler öğrenci tanılama formu ve Zaman Yönetimi Envanteri (ZYE) ile elde edilmiştir.

Tanıtıcı Bilgi Formu; araştırmacılar tarafından hazırlanan form öğrencilerin sosyo-demografik özelliklerini ve akademik başarı durumlarını belirlemeye yönelik altı soruyu içermektedir. Öğrencilerin transkriptlerinde belirtilen 4'lük sistemde akademik başarı ortalaması, bu çalışmada akademik başarı ölçütü olarak kabul edilmiştir.

Zaman Yönetimi Envanteri (ZYE); Britton ve Glynn (1986) tarafından üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerini ölçmek amacıyla geliştirilen envanterin Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Alay ve Koçak (2002) tarafından yapılmıştır. Envanter 5'li likert yöntemi kullanılarak hazırlanmış olup toplam olarak 27 maddeden ve "zaman planlaması", "zaman tutumları" ve "zaman harcattırıcılar" olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Zaman planlaması alt boyutu, katılımcıların kısa süreli (bir günlük veya haftalık) planlamalarını sorgulayan 16 sorudan; zaman tutumları alt boyutu katılımcının zaman yönetimi ile ilgili neler yaptığını sorgulamaya yönelik 7 sorudan; zaman harcattırıcılar alt boyutu ise katılımcının zamanı verimsiz kullanmasıyla ilgili 4 sorudan oluşmaktadır. Zaman harcattırıcılar alt boyutunu oluşturan 4 madde ters olarak kodlanmaktadır. Envanterde hiç - nadiren- bazen - sık sık- her zaman ifadeleri yer almakta ve bu ifadeler 1 ile 5 arasında puan verilmektedir. Ölçme aracı her bir boyuttan ve ölçek genelinden alınan toplam puana göre değerlendirilmektedir. Bu bağlamda ZYE'den alınabilecek maksimum puan 135 olup, minimum puan 27'dir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar zaman yönetimi uygulamalarının daha iyi olduğunu göstermektedir. Ayrıca zaman planlaması alt boyutundan yüksek puan alınması, katılımcıların zamanlarını daha etkin kullandıkları ve zamanlarını nasıl kullanacakları ile ilgili söz sahibi olduklarını; zaman tutumları alt boyutundan yüksek puan alınması, katılımcıların zamanlarını iyi yönettiklerini ve planlamalarında uzun zaman aralığını gözettiklerini; zaman harcattırıcılar alt boyutundan yüksek puan alınması, katılımcının zamanı

verimli kullandığını göstermektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa katsayısı 0.81 olarak elde edilmiştir.

2.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama formları öğrencilere bir ders saatinde uygulanmıştır. Veri toplamaya başlamadan önce, öğrencilere çalışmanın amacı ve önemi hakkında bilgi verilerek sözel onamları alınmıştır. Formları öğrenciler kendileri doldurmuş ve araştırmacılara teslim etmişlerdir. Veri formlarının doldurulması yaklaşık 15-20 sürmüştür.

2.5. Verilerin değerlendirilmesi

Verilerin istatistiksel değerlendirilmesi SPSS 22.00 paket programında yapılmıştır. Öğrencilerin bireysel ve akademik ile ilgili özellikleri yüzdeler ve ortalama testi ile; bireysel ve akademik özellikleri ile ZYE puan ortalamaları arasındaki ilişki t testi, tek yönlü ANOVA, Kruskal Wallis testi ve Pearson korelasyon analizi ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin akademik başarısını yordayan zaman yönetimi değişkeninin katkısını belirlemek için adimsal çoklu regresyon (Stepwise Multiple Regression) analizi kullanılmıştır. İstatistiksel değerlendirmede anlamlılık $p < 0.05$ olarak değerlendirilmiştir.

3. BULGULAR

Öğrencilerin yaş ortalaması 20.92 ± 1.51 (min=18, max=26) yıl olup, % 64.1'i kadındır. Öğrencilerin % 25.8'i birinci sınıfta, %21.9'u ikinci sınıfta, %24'ü üçüncü sınıfta ve %28.3'ü dördüncü sınıfta öğrenim görmektedir. Öğrencilerin % 35.1'inin akademik başarı not ortalaması 2.51-3.00 arasında olup, % 57.5'i akademik başarısını orta düzey olarak değerlendirmiştir. Öğrencilerin % 72.2'si daha önce herhangi bir dersten en az bir kez bütünleme sınavına girdiğini belirtmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerinin Zaman Becerileri Envanteri Genel ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

Zaman Becerileri Envanteri	Alınabilecek Min-Max Puan	İşaretlenen Min-Max Puan	X	SS
Genel	27-135	43-119	85.52	11.15
Zaman planlaması	16-80	20-77	51.75	11.18
Zaman tutumları	7-35	13-35	22.11	2.60
Zaman harcattırıcılar	4-20	4-20	11.60	3.68

Tablo 1'de hemşirelik öğrencilerinin ZYE genel ve alt boyut puan ortalamaları verilmiştir. Öğrencilerin ZYE genel puan ortalaması 85.52 ± 11.15 olup, zaman planlaması alt boyutu puan ortalaması 51.75 ± 11.18 , zaman tutumları alt boyutu puan ortalaması 22.11 ± 2.60 ve zaman harcattırıcılar alt boyutu puan ortalaması 11.60 ± 3.68 olarak bulunmuştur. Buna göre öğrencilerin zaman yönetimi beceri düzeylerinin orta derecede olduğu belirlenmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin Akademik Başarı Not Ortalaması ile Zaman Yönetimi Envanteri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=562)

Akademik Başarı Ortalaması	Not	n(%)	Zaman Yönetimi Envanteri			
			Genel	Zaman planlaması	Zaman tutumları	Zaman harcattırıcılar
			Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
2'nin altı		26 (4.6)	81.07±11.63	48.34±13.7	20.69±2.42	12.03±4.21
2.00-2.50		110 (19.6)	85.36±9.95	51.75±10.9	22.01±2.25	11.41±3.64
2.51-3.00		197 (35.1)	84.32±10.53	51.09±10.4	22.07±2.64	11.12±3.78
3.01-3.50		184 (32.7)	86.50±11.87	52.28±11.5	22.20±2.69	11.93±3.46
3.51-4.00		42 (8.0)	89.88±11.84	54.47±11.7	22.93±2.72	12.63±3.51
Test			KW=15.977 p=0.003**	KW=6.060 p=0.195	KW=11.259 p=0.024*	KW=9.129 p=0.058

*p<0.05; **p<0.01

Tablo 2'de öğrencilerin akademik başarı not ortalaması ile ZYE genel ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması verilmiştir. Buna göre, öğrencilerin akademik başarı not ortalaması ile Zaman Yönetimi Envanteri'nin zaman planlaması ve zaman harcattırıcılar alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmazken ($p>0.05$); akademik başarı not ortalaması 3.51-4.00 arasında olan öğrencilerin zaman yönetimi uygulamalarının daha iyi olduğu (KW=15.977, $p=0.003$), zamanlarını iyi yönettikleri ve planlamalarında uzun zaman aralığını gözettikleri tespit edilmiştir (KW=11.259, $p=0.024$).

Tablo 3. Öğrencilerin Bireysel ve Akademik Özellikleri ile Zaman Yönetimi Envanteri Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması

Özellikler	n(%)	Zaman Yönetimi Envanteri			
		Genel	Zaman planlaması	Zaman tutumları	Zaman harcattırıcılar
		Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS	Ort±SS
Yaş					
Test		r=-0.019 p=0.650	r=-0.007 p=0.872	r=-0.058 p=0.174	r=0.010 p=0.817
Cinsiyet					
Kadın	360(64.1)	86.32±10.89	52.22±10.87	22.16±2.57	11.85±3.73
Erkek	202(35.9)	84.08±11.49	50.91±11.70	22.01±2.66	11.16±3.55
Test		t=2.257 p=0.024*	t=1.314 p=0.190	t=0.653 p=0.514	t=2.132 p=0.033*
Sınıf					
1	145(25.8)	85.81±12.04	51.43±11.52	22.33±2.86	11.97±3.70
2	123(21.9)	86.13±11.74	53.40±12.52	22.22±2.09	10.50±4.23
3	135(24.0)	84.82±10.55	50.08±10.16	22.05±2.82	12.55±3.37
4	159(28.3)	85.40±10.46	52.17±10.48	21.87±2.50	11.23±3.19
Test		F=0.336 p=0.800	F=2.009 p=0.118	F=0.848 p=0.468	F=7.642 p=0.000**

Akademik başarı değerlendirme					
İyi	204(36.3)	87.54±10.58	53.63±10.65	22.32±2.81	11.89±3.73
Orta	323(57.5)	84.51±11.42	50.56±11.27	22.06±2.43	11.42±3.55
Kötü	35(6.2)	83.08±10.50	51.71±12.14	21.31±2.69	10.05±4.18
Test		F=5.422 p=0.005**	F=4.671 p=0.010*	F=2.352 p=0.096	F=4.338 p=0.014*
Daha önce bütünleme sınavına girme durumu					
Evet	406(72.2)	85.19±10.61	51.70±10.91	21.95±2.39	11.49±3.64
Hayır	156(27.8)	86.42±12.50	51.89±11.90	22.52±3.05	11.90±3.78
Test		t=-1.140 p=0.255	t=-0.178 p=0.859	t=-2.304 p=0.022*	t=-1.171 p=0.242

*p<0.05; **p<0.01

Tablo 3'te öğrencilerin bireysel ve akademik özellikleri ile ZYE genel ve alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması yer almaktadır. Öğrencilerin yaşa göre Zaman Yönetimi Envanteri puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır (p>0.05). Bununla birlikte kadın ve akademik başarı düzeyini iyi olarak değerlendiren öğrencilerin zaman yönetimi uygulamalarının daha iyi olduğu belirlenmiştir (p<0.05). Ayrıca akademik başarı düzeyini iyi olarak değerlendiren öğrencilerin zamanlarını daha etkin kullandıkları ve zamanlarını nasıl kullanacakları ile ilgili söz sahibi oldukları; daha önce bütünleme sınavına girmeyen öğrencilerin zamanlarını iyi yönettikleri ve planlamalarında uzun zaman aralığını gözettiler; kadın, üçüncü sınıfta öğrenim gören ve akademik başarı düzeyini iyi olarak değerlendiren öğrencilerin zamanı daha verimli kullandıkları tespit edilmiştir (p<0.05).

Tablo 4. Akademik Başarının Yordayıcıları Zaman Yönetimi Beceri Düzeylerine İlişkin Adımsal Regresyon Analizi Sonuçları

Yordayıcılar	B	SE	β	t	p
Zaman yönetimi	0.012	0.004	0.132	3.108	0.002*
Zaman planlaması	0.007	0.004	0.084	1.968	0.050
Zaman tutumları	0.047	0.016	0.122	2.887	0.004*
Zaman harcattırıcılar	0.020	0.011	0.073	1.734	0.083

R=0.45, R²=0.20, F=5.527, p= 0.004

*p<0.01

Tablo 4'te çoklu regresyon analizi ile akademik başarıyı zaman yönetimi, zaman planlaması, zaman tutumları ve zaman harcattırıcılar değişkenlerinin ne ölçüde yordadığı incelenmiştir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçları incelendiğinde, zaman yönetimi genel ve zaman tutumları alt boyut değişkenlerinin akademik başarı üzerinde anlamlı bir yordayıcı olduğu görülmektedir (R=0.45, R²=0.20, F=5.527, p=0.004). Bireylerin zaman yönetimi becerileri tek başına akademik başarıdaki toplam varyansın yaklaşık %20'sini açıklamaktadır. Stepwise multiple linear regression analizinde korelasyon analize paralel olarak dışlanan değişkenler akademik başarı not ortalaması ile daha düşük korelasyon gösteren zaman planlaması ve zaman harcattırıcılar alt boyutları olmuştur.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Bireysel açıdan kişinin özel ve çalışma hayatında belirlediği amaç ve hedeflere ulaşabilmesi için planlama, örgütlenme, kontrol gibi işlevleri uygulama süreci şeklinde tanımlanan zamanın yönetimi tüm insanlar için hayati bir konu olsa da, (Kocabaş ve Erdem, 2003) özellikle üniversite eğitimi alan öğrenciler için önemi daha da fazla olan bir konudur. Geleceğinin şekillenmesindeki basamaklardan biri olan bu dönem öğrencilerin, ileride sahip

olacakları mesleklerine hazırlanma, geleceği planlama gibi karmaşık bir süreci kapsamaktadır. Bu nedenle zaman yönetimi becerileri bu dönem için ayrı bir öneme sahiptir (Eldeleklioğlu, 2008).

Amacı hemşirelik öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik olan bu çalışmada hemşirelik bölümü öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir (87.52 ± 11.15). Yapılan çalışmalara ait literatür incelendiğinde benzer olarak Köse vd. (2012) ve Şen (2014) hemşirelik öğrencileri ile yaptıkları çalışmalarda, ZYE'den aldıkları ortalama puanın orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır (86.04 ± 13.55 ; 77.31 ± 12.36).

Zamanın etkin bir şekilde yönetilmesi veya yönetilememesi etkileyen birçok unsurun varlığından bahsetmek mümkündür. Bu unsurlardan biride cinsiyet faktörüdür ve cinsiyetler ile zaman yönetimi arasında yapılan bazı çalışmalar ile anlamlı farklılıklar belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar göre kadınların toplumsal cinsiyetlerinin yüklediği rollerinden dolayı erkeklere oranla zamanlarını daha doğru ve etkin kullandıkları tespit edilmiştir (Kocabaş ve Erdem, 2003; Erdul 2005; Çağlıyan ve Göral, 2009; Andıç 2009; Küçükaltan, Karalar ve Keskin, 2013; Gümüştül, 2013; Doğan, 2018). Bu çalışmada da, literatürde yapılan bu çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiş ve kadın öğrencilerin zaman yönetimi uygulamalarının daha iyi olduğu belirlenmiştir.

Çalışmadan elde edilen başka bir bulgu ise öğrencilerin akademik başarı ile zaman yönetimi becerileri arasında da anlamlı farklılıklar bulunmaktadır. Buna göre akademik başarı düzeyi yüksek olan öğrencilerin zamanlarını daha iyi yönettikleri, planlamada daha uzun zaman aralığını gözettilerini belirlenmiştir. Şen (2014) ve Hacıbalayeva (2017) tarafından yapılan çalışmalarda da, not ortalaması yüksek olan öğrenciler zamanı daha iyi yönettiği sonucuna ulaşmıştır. Söz konusu bulgular, bu çalışmanın bulguları ile örtüşmektedir.

Yine çalışmadan elde edilen sonuçlara göre zaman yönetim becerisi ile akademik başarıları arasında anlamlı bir fark ortaya çıkmıştır. Buna göre zaman yönetim becerisi yüksek olan ve zamanlarını nasıl kullanacakları ile ilgili söz sahibi olan öğrencilerin akademik olarak daha başarılı oldukları görülmektedir. Bu çalışmada da literatürde yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiş ve zaman yönetimi öğrencilerin akademik başarısı üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğu sonucuna ulaşmıştır (Britton ve Tesser, 1991; Trueman ve Hartley, 1996, Andıç, 2009; Durmaz, Hüseyinli ve Güçlü, 2016)

Zaman, stratejik öneme sahip etkili ve verimli kullanıldığında bireylerin kaynaklarını daha doğru kullanmasına yardımcı olan bir unsurdur. Bu bağlamda zamanı planlayarak ve kontrol altında tutarak hareket eden bireylerin gerek özel hayatlarında, gerek çalışma hayatlarında, gerekse öğrencilik hayatlarında başarıyı yakalayabilme şansı oldukça yüksektir. Buradan hareketle bu ve benzer çalışma sonuçlarına göre insan hayatındaki başarılarında kilit rol oynayan zamanın doğru ve etkili yönetilmesi becerisi daha ilkökul sıralarındayken teorik ve pratik eğitimde bu kavrama daha çok yer verilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca bu becerinin artırılmasında imkanlar ölçüsünde alanında uzman kişilerin eğitim programları düzenlenmesi, danışmanlık hizmetlerinin verilmesi, öğrencilerin özellikle sınav dönemlerinde ders dışı etkinliklerde bulunurken zaman tuzaklarına karşı dikkatli olmaları konusunda bilgilendirmeler yapılması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Adair, D. J. ve Adair, T. J. (1994). *Zaman Yönetimi*. Öteki Yayınevi. Ankara.
- Akatay, A. ve Yelkikalan N. (2008). Zaman yönetimi ve yönetsel zamanın etkin kullanılması. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, (1), 15-24.
- Akçınar, S. (2014). *Örgütsel zaman yönetimi ve etkin zaman kullanımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alay, S. Koçak, S. (2002). Validity and Reliability of Time Management Questionnaire. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 9-13.
- Andıç, H. (2009). *Üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile akademik başarıları arasındaki ilişki*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Britton, B. ve Tesser, A. (1991). Effects of Time Management Practices on College Grades. *Journal of Educational Psychology*, 83(3), 405-410.
- Can, H. Azizoğlu, Ö. ve Aydın, M. (2015) *Örgütsel Davranış*. Ankara: Siyasal Kitapevi.
- Cüceloğlu, D. (1999). *İyi Düşün Doğru Karar Ver*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Çağlıyan, V. ve Göral, R. (2009). Zaman yönetimi becerileri: Meslek yüksek okulu öğrencileri üzerine bir değerlendirme. *KMU İİBF Dergisi*, 11(17), 174-189.
- Doğan, Ö. (2018). Zaman Yönetimi ve Akademik Başarı İlişkisi: Artvin Çoruh Üniversitesi, Hopa İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinde Bir Uygulama. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 149-174
- Durmaz, M. Hüseyinli, T. ve Güçlü, C. (2016). Zaman Yönetimi Becerileri ile Akademik Başarı arasındaki İlişki. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5 (7), 2291-2303.
- Eldeleklioğlu, J. (2008). Ergenlerin zaman yönetimi becerilerinin kaygı, yaş ve cinsiyet değişkenleri açısından incelenmesi. *Elementary Education Online*, 7(3), 656-663.
- Erdul, G. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerileri ile Kaygı Düzeyleri Arasındaki İlişki*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Gümüşgöl, O. (2013). *Avrupa Birliği'ne üye ülkelerde ve Türkiye'de öğrenim gören üniversite öğrencilerinin zaman yönetimi anlayışlarının farklı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Gürbüz, M. ve Aydın, A. (2012). Zaman kavramı ve yönetimi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 17-25.
- Hacıbalayeva, A. (2017). *Lisansüstü Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin İncelenmesi: Ondokuz Mayıs Üniversitesi ve Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi Karşılaştırması*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- İşcan, S. (2008). *Pamukkale Üniversitesi öğrencilerinin zaman yönetimi becerilerinin akademik başarıları üzerindeki etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Kaya, H. Kaya, N. Palloş, A. Ö. ve Küçük, L. (2012). Assessing time- management skills in terms of age, gender, and anxiety levels: A study on nursing and midwifery students in Turkey. *Nurse Education in Practice*, (12), 284-288.

- Kocabaş, İ. ve Erdem, R. (2003). Yönetici Adayı Öğretmenlerin Kişisel Zaman Yönetimi Davranışları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(13), 203.
- Köse, D. Çınar, N. ve Akduran, F. (2012). Hemşirelik öğrencilerinde internet bağımlılığının kişilik özellikleri ve zaman yönetimi ile ilişkisi. *SAUFBE Dergisi*, 16(3), 227-233.
- Küçükaltan, D. Karalar, S. ve Keskin, G. (2013). Etkili zaman yönetimi uygulamalarında yöneticileri engelleyen zaman tuzakları: Edirne İl Merkezindeki tekstil fabrikalarında görev yapan yöneticiler üzerinde bir araştırma. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, (15), 65-73.
- Mangan, P.S. Cometa, A.K , ve Friesen, W.O. (1994). Modulation of swimming behavior in the medicinal leech. IV. Serotonin-induced alteration of synaptic interactions between neurons of the swim circuit. *J Comp Physiol A*, 175(6), 723-736.
- Mirzaei, T. Oskouie, F. ve Rafii, F. (2012). Nursing students' time management, reducing stress and gaining satisfaction: a grounded theory study. *Nurs Health Science*, 14(1), 46-51.
- Nahcivan, N. (2017). *Nicel araştırma tasarımları. Hemşirelikte Araştırma*. (Ed. Erdoğan, S. Nahcivan, N. ve Esin, N.). Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul.
- Özer, F. (2010). Verimli Örgüt Yönetimi İçin Zaman Yönetimi. *Çimento İşveren Dergisi*, 2 (1).
- Özgen, C. (2000). *Etkili Zaman Yönetimi*. Ankara: Bilkent Üniversitesi Yayınları.
- Sabuncuoğlu, Z. Paşa, M. ve Kaymaz, K. (2010). *Zaman Yönetimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Sayan, İ. (2005). *Yönetici hemşirelerde zaman yönetimi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Scoot, M. (1997). *Zaman Yönetimi*. (Çev. Aslı Çingil Çelik). 2. Baskı. İstanbul: Rota Yayınları.
- Silahtaroglu, F. (2004). *Akademisyenlerde Zaman Yönetimi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Sullivan, E. J. ve Decker, P.J. (2009). *Effective Leadership and Management in Nursing*. 7th edn. Prentice Hall. London
- Şen, M. (2014). *Hemşirelik Yüksekokulu Öğrencilerinde Zaman Yönetiminin Akademik Başarıya Etkisi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Bilim Üniversitesi, İstanbul.
- Tanrıoğen, A. ve İşcan, S. (2009). Time management skills of Pamukkale university students and their effects on academic achievement. *Eurasian Journal of Educational Research*, (35), 93-108.
- Tektaş, M. ve Tektaş, N. (2010). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin zaman yönetimi ve akademik başarıları arasındaki ilişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229.
- Tengilimoğlu, D. Tutar, H. Altınöz, M. Başpınar, N. ve Erdönmez, C. (2015). *Zaman Yönetimi*. Anka: Nobel Yayın Dağıtım. ISBN: 978-975-02-0402-9.
- Trueman, M. Hartley, J. (1996). Comparison Between The Time-Management Skills and Academic Performance of Mature and Traditional-Entry University Students. *Higher Education*, 32(2), 199-215.

- Türe, G. (2013). *Hazırlık okulu öğrencilerinin zaman yönetimi becerileri ile stres yönetimi becerileri arasındaki ilişkinin araştırılması: Yeditepe Üniversitesi Örneği*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Türk Dil Kurumu (TDK). Büyük Türkçe Sözlük. (Erişim Tarihi: 19.03.2019) http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts
- Vatan, F. ve Özsoy, S.A. (2002). Zaman Yönetimi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 18, 1-3.
- Wagner, P. Schober, B. ve Spiel, C. (2008) Time investment and time management: an analysis of time students spend working at home for school. *Educational Research and Evaluation*, 2, 139-153.